

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ TP.HCM**

TÀI CHÍNH QUỐC TẾ

Biên Soạn:

ThS. Nguyễn Lan Hương

TÀI CHÍNH QUỐC TẾ

Ấn bản 2014

MỤC LỤC

MỤC LỤC	I
HƯỚNG DẪN.....	IV
BÀI 1: MÔI TRƯỜNG TÀI CHÍNH QUỐC TẾ.....	1
1.1 KHÁI NIỆM VÀ ĐẶC ĐIỂM TÀI CHÍNH QUỐC TẾ.....	1
1.1.1 Khái niệm.....	1
1.1.2 Đặc điểm	1
1.1.3 Phạm vi nghiên cứu của tài chính quốc tế.....	2
1.2 CÔNG TY ĐA QUỐC GIA (MNC)	2
1.2.1 Khái niệm.....	2
1.2.2 Đặc điểm	2
1.2.3 Mục tiêu của công ty đa quốc gia	3
1.2.4 Động lực phát triển của các MNC.....	3
1.2.5 Các phương thức kinh doanh quốc tế	3
1.3 CÁC THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH QUỐC TẾ	4
1.3.1 Thị trường ngoại hối	4
1.3.2 Thị trường tiền tệ quốc tế.....	5
1.3.3 Thị trường tín dụng quốc tế	6
1.3.4 Thị trường trái phiếu quốc tế	6
1.3.5 Thị trường cổ phiếu quốc tế.....	6
TÓM TẮT	7
CÂU HỎI ÔN TẬP	7
BÀI 2: TỶ GIÁ HỖI ĐOÁI	8
2.1 ĐO LƯỜNG BIẾN ĐỘNG TỶ GIÁ HỖI ĐOÁI.....	8
2.2 CÂN BẰNG TỶ GIÁ.....	9
2.3 CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG CÂN BẰNG TỶ GIÁ HỖI ĐOÁI.....	10
2.3.1 Tỷ lệ lạm phát tương đối	10
2.3.2 Lãi suất tương đối	10
2.3.3 Thu nhập tương đối	11
2.3.4 Kiểm soát của chính phủ	12
2.3.5 Kỳ vọng của thị trường.....	12
2.3.6 Tương tác giữa các yếu tố	12
2.4 HOẠT ĐỘNG ĐẦU CƠ TRÊN TỶ GIÁ KỲ VỌNG	12
TÓM TẮT	14
CÂU HỎI ÔN TẬP	14
BÀI 3: CÔNG CỤ PHÁI SINH TIỀN TỆ	15
3.1 THỊ TRƯỜNG KỲ HẠN (FORWARD MARKET)	15
3.2 THỊ TRƯỜNG TƯƠNG LAI (FUTURE MARKET)	16

3.3 THỊ TRƯỜNG QUYỀN CHỌN (OPTION MARKET)	17
3.3.1 Hợp đồng quyền chọn mua (Call options)	18
3.3.2 Hợp đồng quyền chọn bán	19
3.3.3 Quyền chọn kèm điều kiện (Conditional currency option)	20
TÓM TẮT	22
CÂU HỎI ÔN TẬP	22
BÀI 4: HỌC THUYẾT CÂN BẰNG LÃI SUẤT	23
4.1 CÁC HOẠT ĐỘNG KINH DOANH CHÊNH LỆCH	23
4.1.1 Kinh doanh chênh lệch tỷ giá địa phương (Locational arbitrage)	23
4.1.2 Kinh doanh chênh lệch tỷ giá chéo (Triangular arbitrage)	23
4.1.3 Kinh doanh chênh lệch lãi suất có phòng ngừa (Covered interest arbitrage – CIA) ..	24
4.2 HỌC THUYẾT NGANG GIÁ LÃI SUẤT (INTEREST RATE PARITY – IRP)	25
TÓM TẮT	27
CÂU HỎI ÔN TẬP	28
BÀI 5: MỐI QUAN HỆ GIỮA LẠM PHÁT, LÃI SUẤT VÀ TỶ GIÁ HỐI ĐOÁI	29
5.1 HỌC THUYẾT NGANG GIÁ SỨC MUA (PURCHASING POWER PARITY – PPP)	29
5.2 HỌC THUYẾT HIỆU ỨNG FISHER QUỐC TẾ (... EFFECT - IFE)	31
5.3 MỐI QUAN HỆ GIỮA LẠM PHÁT, LÃI SUẤT VÀ TỶ GIÁ HỐI ĐOÁI	33
TÓM TẮT	34
CÂU HỎI ÔN TẬP	34
BÀI 6: PHÒNG NGỪA RỦI RO TỶ GIÁ	35
6.1 RỦI RO TỶ GIÁ	35
6.2 PHÒNG NGỪA RỦI RO TỶ GIÁ CHO KHOẢN PHẢI TRẢ	35
6.2.1 Hợp đồng tương lai và hợp đồng kỳ hạn	35
6.2.2 Thị trường tiền tệ	36
6.2.3 Hợp đồng quyền chọn	36
6.3 PHÒNG NGỪA RỦI RO TỶ GIÁ CHO KHOẢN PHẢI THU	37
6.3.1 Hợp đồng tương lai và hợp đồng kỳ hạn	38
6.3.2 Thị trường tiền tệ	38
6.3.3 Quyền chọn tiền tệ	38
6.4 HẠN CHẾ CỦA VIỆC PHÒNG NGỪA RỦI RO TỶ GIÁ	39
6.5 PHÒNG NGỪA RỦI RO TỶ GIÁ TRONG DÀI HẠN	40
6.5.1 Hợp đồng kỳ hạn dài hạn (Long-term forward contract)	40
6.5.2 Hợp đồng song hành (Parallel contract)	40
6.5.3 "Trả sớm" và "trả muộn" (Leading and lagging)	40
6.5.4 Phòng ngừa chéo (Cross hedging)	40
TÓM TẮT	42
CÂU HỎI ÔN TẬP	42
BÀI 7: ĐẦU TƯ QUỐC TẾ CỦA CÁC CÔNG TY ĐA QUỐC GIA	43
7.1 QUAN ĐIỂM CỦA ĐẦU TƯ CỦA CÔNG TY CON VÀ CÔNG TY MẸ	43
7.2 CÁC YẾU TỐ ĐẦU VÀO CỦA THẨM ĐỊNH DỰ ÁN ĐA QUỐC GIA	44

7.3 THẨM ĐỊNH DỰ ÁN ĐA QUỐC GIA: VÍ DỤ	45
7.4 CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN QUYẾT ĐỊNH ĐẦU TƯ DỰ ÁN ĐA QUỐC GIA	47
7.4.1 <i>Biến động tỷ giá hối đoái.....</i>	47
7.4.2 <i>Lạm phát .....</i>	48
7.4.3 <i>Nguồn tài trợ cho dự án .....</i>	48
7.4.4 <i>Các quy định về chuyển giao lợi nhuận .....</i>	49
7.4.5 <i>Giá trị thanh lý không chắc chắn .....</i>	50
7.4.6 <i>Ảnh hưởng đến dòng tiền công ty.....</i>	50
7.4.7 <i>Sự ủng hộ của chính phủ địa phương .....</i>	50
7.4.8 <i>Quyền chọn thực.....</i>	50
TÓM TẮT	51
CÂU HỎI ÔN TẬP	51
BÀI 8: CHI PHÍ SỬ DỤNG VỐN BÌNH QUÂN VÀ CẤU TRÚC VỐN ... QUỐC GIA.....	52
8.1 CHI PHÍ SỬ DỤNG VỐN CỦA MNC	52
8.2 KHÁC BIỆT VỀ CHI PHÍ GIỮA CÁC QUỐC GIA	54
8.3 CHI PHÍ SỬ DỤNG VỐN TRONG ĐÁNH GIÁ DỰ ÁN ĐA QUỐC GIA	55
8.4 CẤU TRÚC VỐN CỦA MNC	57
TÓM TẮT	59
CÂU HỎI ÔN TẬP	59
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	60

HƯỚNG DẪN

MÔ TẢ MÔN HỌC

Tài chính quốc tế là một trong những môn học tiên quyết đối với sinh viên chuyên ngành Tài chính, Ngân hàng. Môn học có phạm vi nghiên cứu rộng lớn bao gồm những mối quan hệ tác động qua lại lẫn nhau trong lĩnh vực tiền tệ và chính sách kinh tế vĩ mô giữa các quốc gia như lạm phát, lãi suất, tỷ giá, cán cân thanh toán quốc tế và hợp tác quốc tế trong lĩnh vực Tài chính – Tiền tệ – Ngân hàng. Ngoài ra, môn học còn nghiên cứu ảnh hưởng của các chính sách vĩ mô đến hoạt động kinh doanh của các công ty và cá nhân, đặc biệt là các công ty đa quốc gia.

Trong học phần Tài chính quốc tế, người học sẽ nghiên cứu một hoạt động Tài chính quốc tế trên góc độ hoạt động kinh doanh của những công ty đa quốc gia – những chủ thể quan trọng nhất trong lĩnh vực tài chính quốc tế. Vấn đề tập trung nghiên cứu bao gồm hoạt động của các công ty đa quốc gia, thị trường tài chính quốc tế, tỷ giá và các yếu tố ảnh hưởng đến tỷ giá, các quyết định đầu tư và tài trợ của công ty đa quốc gia.

NỘI DUNG MÔN HỌC

- Bài 1: Môi trường tài chính quốc tế: Bài này trình bày các khái niệm và đặc điểm của tài chính quốc tế, công ty đa quốc gia và các thị trường tài chính quốc tế.
- Bài 2: Tỷ giá hối đoái: Bài này giới thiệu các phương pháp đo lường biến động tỷ giá, xác định tỷ giá cân bằng và các yếu tố ảnh hưởng đến tỷ giá hối đoái cân bằng.
- Bài 3: Công cụ phái sinh tiền tệ: Bài này giới thiệu các công cụ phái sinh như hợp đồng tương lai, kỳ hạn, quyền chọn.
- Bài 4: Học thuyết ngang giá lãi suất: Bài này phân tích các hoạt động kinh doanh chênh lệch và học thuyết ngang giá lãi suất.
- Bài 5: Mối quan hệ giữa lạm phát, lãi suất và tỷ giá hối đoái: Bài này phân tích ảnh hưởng của lãi suất và lạm phát đến tỷ giá giao ngay và tỷ giá kỳ hạn.

- Bài 6: Phòng ngừa rủi ro tỷ giá: Bài này giới thiệu rủi ro tỷ giá và các phương pháp phòng ngừa rủi ro tỷ giá.
- Bài 7: Đầu tư quốc tế của MNC: Bài này giới thiệu các quan điểm thẩm định dự án đa quốc gia, phương pháp thẩm định dự án đa quốc gia và các yếu tố ảnh hưởng đến việc thẩm định.
- Bài 8: Chi phí sử dụng vốn và cấu trúc vốn của MNC: Bài này giới thiệu các khác biệt trong chi phí sử dụng vốn giữa các quốc gia và các yếu tố ảnh hưởng đến cấu trúc vốn.

KIẾN THỨC TIỀN ĐỀ

Môn học Tài chính quốc tế đòi hỏi người học có nền tảng về Tài chính doanh nghiệp 1 và Tài chính doanh nghiệp 2.

YÊU CẦU MÔN HỌC

Người học phải dự học đầy đủ các buổi lên lớp và làm bài tập đầy đủ ở nhà.

CÁCH TIẾP NHẬN NỘI DUNG MÔN HỌC

Để học tốt môn này, người học cần ôn tập các bài đã học, trả lời các câu hỏi và làm đầy đủ bài tập; đọc trước bài mới và tìm thêm các thông tin liên quan đến bài học.

Đối với mỗi bài học, người học đọc trước mục tiêu và tóm tắt bài học, sau đó đọc nội dung bài học. Kết thúc mỗi ý của bài học, người đọc trả lời câu hỏi ôn tập và kết thúc toàn bộ bài học, người đọc làm các bài tập.

PHƯƠNG PHÁP ĐÁNH GIÁ MÔN HỌC

Môn học được đánh giá gồm:

- Điểm quá trình: 30%. Hình thức và nội dung do GV quyết định, phù hợp với quy chế đào tạo và tình hình thực tế tại nơi tổ chức học tập.
- Điểm thi: 70%. Hình thức bài thi trắc nghiệm 60 phút. Nội dung đánh giá bao gồm lý thuyết và bài tập thuộc bài thứ 1 đến bài thứ 8.

BÀI 1: MÔI TRƯỜNG TÀI CHÍNH QUỐC TẾ

Sau khi học xong bài này, học viên có thể:

- *Hiểu được các đặc điểm của tài chính quốc tế;*
- *Xác định được mục tiêu chính của các công ty đa quốc gia;*
- *Biết được các động lực thúc đẩy hoạt động kinh doanh quốc tế;*
- *Hiểu được cách phương thức kinh doanh quốc tế;*
- *Mô tả và giải thích vai trò của thị trường tài chính quốc tế.*

1.1 KHÁI NIỆM VÀ ĐẶC ĐIỂM TÀI CHÍNH QUỐC TẾ

1.1.1 Khái niệm

Tài chính quốc tế là hoạt động tài chính diễn ra giữa các quốc gia. Đó là sự di chuyển của các dòng tiền giữa các quốc gia, gắn liền với các quan hệ quốc tế giữa các chủ thể trong và ngoài nước, nhằm đáp ứng nhu cầu của chủ thể đó khi thực hiện các quan hệ kinh tế quốc tế. Tài chính quốc tế chuyên nghiên cứu về tỷ giá hối đoái, đầu tư quốc tế, các thể chế, các tổ chức, các tập đoàn tài chính quốc tế.

1.1.2 Đặc điểm

Rủi ro cao: tài chính quốc tế diễn ra trên phạm vi rộng lớn, giữa các quốc gia, có sự tham gia của nhiều chủ thể hình thành mối quan hệ tương tác giữa các dòng tiền. Vì vậy, hoạt động tài chính quốc tế bị ảnh hưởng bởi các rủi ro sau: rủi ro tỷ giá hối đoái, rủi ro chính trị, rủi ro về môi trường kinh tế thế giới (lạm phát, khủng hoảng tài chính, biến động lãi suất, ...).

Bị chi phối bởi yếu tố chính trị của các quốc gia: hoạt động tài chính quốc tế được tiến hành trong quan hệ với chủ thể của quốc gia khác do đó chịu sự ràng buộc của chính sách pháp luật của quốc gia khác và thông lệ quốc tế.

Chịu ảnh hưởng của các nhân tố toàn cầu hóa: sự ra đời của các MNC, sự phát triển của các thị trường vốn và phạm vi hoạt động ngày càng mở rộng của các tổ chức kinh tế.

1.1.3 Phạm vi nghiên cứu của tài chính quốc tế

Là chuyên ngành hẹp của Kinh tế quốc tế, chuyên nghiên cứu về tỷ giá, đầu tư quốc tế và các định chế tài chính quốc tế. Tài chính quốc tế bao gồm hoạt động tài chính giữa các quốc gia, các hoạt động tài chính hoạt động tài chính giữa các công ty đa quốc gia và các tổ chức tài chính quốc tế.

Nội dung môn học Tài chính quốc tế sẽ tập trung nghiên cứu hoạt động tài chính của các công ty đa quốc gia và các tổ chức tài chính quốc tế.

1.2 CÔNG TY ĐA QUỐC GIA (MNC)

1.2.1 Khái niệm

Công ty đa quốc gia (MNC – Multinational Corporation) là công ty có hoạt động sản xuất hoặc cung cấp dịch vụ ở ít nhất hai quốc gia. Công ty có hoạt động và trụ sở ở nhiều nước khác nhau.

1.2.2 Đặc điểm

Quyền sở hữu tập trung: các chi nhánh, công ty con tại các nước khác đều thuộc quyền sở hữu của công ty mẹ.

Thường xuyên theo đuổi những chiến lược quản trị, kinh doanh có tính toàn cầu.

Là những chủ thể quan trọng nhất của thị trường tài chính quốc tế.